

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **A. M.**

z wniosku obrońcy osoby lustrowanej

o wznowienie postępowania lustracyjnego zakończonego prawomocnym

orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 210/20,

utrzymującym w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 2 listopada 2020 r., sygn. akt II K 93/20

1. oddała wniosek,

**2. obciąża A. M. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie,
w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych.**

UZASADNIENIE

W dniu 10 września 2018 r. A. M., w związku z ubieganiem się o funkcję publiczną radnego Rady Miejskiej w N., złożył oświadczenie lustracyjne, w którym zaprzeczył swojej pracy lub służbie w organach bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990, czy jakiegokolwiek współpracy z nimi.

Sąd Okręgowy w O., orzeczeniem z dnia 2 listopada 2020 r., sygn. akt II K 93/20, na podstawie art. 21a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (zwanej dalej ustawą lustracyjną) stwierdził, że

A. M. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, ponieważ w okresie od [...] do [...] był studentem studiów stacjonarnych na Akademii w S. i, jako student, pozostawał na etacie Akademii, a , mimo takiego obowiązku wynikającego z ustawy, nie ujawnił tego faktu w oświadczeniu lustracyjnym. Na podstawie art. 21a ust. 2 ustawy lustracyjnej orzekł wobec lustrowanego utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek tworzenia wynika z ustawy, na okres 3 lat. Na podstawie art. 21a ust. 2b ustawy lustracyjnej orzekł zaś względem niego zakaz pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt. 2 – 57 i 61 tejże ustawy na okres 3 lat.

Sąd Apelacyjny w B., orzeczeniem z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 210/20, po rozpoznaniu apelacji obrońcy, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

W dniu 5 grudnia 2022 r. do Sądu Najwyższego wpłynął sporządzony przez obrońcę lustrowanego wniosek o wznowienie postępowania lustracyjnego, zakończonego prawomocnym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt II AKa 210/20, utrzymującym w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 2 listopada 2020 r. W piśmie tym, powołując się na treść art. 21d ust. 1 pkt 2 i ust. 4 ustawy lustracyjnej w zw. z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. obrońca wniósł o:

1. wznowienie postępowania lustracyjnego o sygn. akt II K 93/22, zakończonego prawomocnym orzeczeniem wobec A. M., wydanym przez Sąd Okręgowy w Olsztynie, z uwagi na to, iż ujawnione zostały nowe fakty, które wskazują, że prawomocne orzeczenie wydane w stosunku do lustrowanego jest niesłuszne, bowiem zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 9/21, słuchacz albo student Wydziału w S. Akademii w okresie od [...] do [...] nie jest, z tego powodu, osobą, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 3a w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy lustracyjnej.

Podnosząc powyższe, wniośł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i stwierdzenie, że lustrowany A. M. złożył zgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne.

Dyrektor Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – w pisemnym stanowisku - wniośł o oddalenie wniosku obrońcy lustrowanego jako bezzasadnego w stopniu oczywistym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek podlega oddaleniu, ponieważ w sprawie nie zostały spełnione ustawowe przesłanki wznowienia postępowania, uzasadniające jego uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21d ust. 2 ustawy lustracyjnej, postępowanie lustracyjne zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, które zostało stwierdzone prawomocnym wyrokiem, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że przestępstwo to mogło mieć wpływ na treść orzeczenia;
- 2) po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznanе przedtem sądowi, wskazujące na to, że prawomocne orzeczenie z powodu nowych faktów i dowodów jest oczywiście niesłuszne.

Z treści przedmiotowego wniosku wynika, że podstawą żądania wznowienia postępowania w niniejszej sprawie, jest wystąpienie przesłanki wskazanej w art. 21d ust. 2 pkt 2 ustawy lustracyjnej (mimo że w piśmie procesowym wskazano inną podstawę prawną, błędnie przy tym powołując się na przepisy Kodeksu postępowania karnego, gdyż w zakresie podstawy wznowieniowej, określanej jako *propter nova*, ustawa ta ma własną regulację, która wyłącza, na zasadzie *lex specialis*, możliwość zastosowania przepisu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.), tj. wystąpienie nowego faktu, wskazującego, że prawomocne orzeczenie lustracyjne jest niesłuszne. Za taki fakt wnioskodawca uznał wydanie przez Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów w dniu 2 czerwca 2022 r. uchwały, I KZP 9/21, stwierdzającej, że „Słuchacz albo student Wydziału Porządku Publicznego w S. Akademii w okresie od 1 października 1989 r. do 31 lipca 1990 r., nie jest, z tego powodu, osobą, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa w

rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 3a w zw. z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1633)”. W świetle powyższego, fakt studiowania na Wydziale w S. Akademii w okresie od [...] do [...] jako niestanowiący formy pracy dla organów bezpieczeństwa w rozumieniu przyjętym w ustawie lustracyjnej, nie wymaga ujawnienia w oświadczeniu lustracyjnym. *A contrario*, brak wzmianki o powyższym, nie świadczy o złożeniu przez osobę lustrowaną oświadczenia niezgodnego z prawdą.

O ile przytoczona wyżej argumentacja wniosku jest sama w sobie słuszna, o tyle nie uzasadnia ona wznowienia przedmiotowego postępowania. Wznowienie postępowania lustracyjnego w oparciu o przesłankę *propter nova*, jest bowiem warunkowane ujawnieniem się nowych faktów lub dowodów, nieznanymi przedtem sądowi, wskazujących na błędność orzeczenia; takie zaś w sprawie nie wystąpiły. Nie sposób bowiem uznać za nowy fakt lub dowód późniejszego orzeczenia Sądu Najwyższego, w którym dokonuje on wykładni treści przepisów, na podstawie których doszło do wydania prawomocnego orzeczenia.

Z racji użycia przez ustawodawcę w art. 21d ust. 2 pkt 2 ustawy lustracyjnej tej samej konstrukcji językowej co w art. 540 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego: „ujawnienie nowych faktów lub dowodów nieznanymi przedtem sądowi”, zasadne jest przyjęcie, że w odniesieniu do tej przesłanki zachowują swą aktualność liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, wydane na gruncie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., a dotyczące określenia pojęcia nowych faktów i dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., III KO 111/10 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2009 r., II KO 66/09). I tak „wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. może nastąpić tylko wtedy, gdy po wydaniu prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie ujawnią się takie nowe fakty lub dowody, które mogą podważyć prawdziwość przyjętych uprzednio ustaleń faktycznych” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2021 r., V KO 122/20). Te nowe fakty lub dowody w rozumieniu przepisów wznowieniowych nie odnoszą się zaś do norm prawnych lub ich interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 1982 r., III

KZ 172/82). Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 9/21, nie będąc faktem, lecz aktem wykładni prawa, w swojej treści ponadto nieodnosząca się do okoliczności faktycznych sprawy, lecz do interpretacji przepisów ustawy lustracyjnej, nie może zatem doprowadzić do wznowienia postępowania lustracyjnego.

Ponieważ przedstawiony w uchwale kierunek wykładni przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1633) niewątpliwie wpływa na ocenę faktu studiowania na Wydziale w S. Akademii w okresie od 1 października 1989 r. do 31 lipca 1990 r. w kontekście treści złożonego przez wnioskodawcę oświadczenia lustracyjnego, oddalenie wniosku o wznowienie postępowania nie wyklucza możliwości wzruszenia przedmiotowego orzeczenia lustracyjnego w innym, znanym polskiej procedurze karnej, trybie.

Wobec braku podstaw do wznowienia postępowania w niniejszej sprawie, wniosek złożony przez obrońcę lustrowanego należało oddalić.

O kosztach postępowania wznowieniowego orzeczono zgodnie z art. 639 k.p.k., nie znajdując podstaw do zwolnienia lustrowanego od ich ponoszenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[ł.n]